

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Проектът изследва честотата на хазартното поведение при юношите (14-19 год.), предпочитаните от тях форми на хазартни игри и да идентифицира взаимовръзките между хазартното поведение, демографските фактори, личностните черти, нивата на стрес, тревожност, депресия и самооценката. На базата на изследване с емпирично валидизирани психологически методики са множество резултати относно психосоциалните фактори, свързани с проблемното и патологично хазартно поведение в тази възрастова група. Получените данни могат да послужат за разработването на емпирично базирана образователна програма за информиране и предпазване на юношите от хазарт и позволява извеждането на психологически препоръки за намаляване и справяне с този проблем. Идентифицирането на психологическите и социалните рискови фактори, свързани с хазартното поведение доведе до извеждане на специфичен профил на юношите с проблемна и патологична хазартна зависимост, което може да послужи за обогатяването на терапевтичната и консултативна практика и предприемането на емпирично базирани интервенции. Резултатите са представени пред широка научна общественост на три международни форума в България и Испания. Публикувани са два доклада и резюме на представен постер.

Въз основа на направения преглед на научната литература по отношение на проблемното и патологично хазартно поведение и за реализация на целите на изследването са проучени съответните теоретични подходи (Derevensky & Gilbeau, 2015). На базата на задълбочен теоретичен обзор е избрана релевантна методология за изготвяне на методика, включваща въпросници и скали за проблемна и патологична хазартна зависимост. Световните тенденции в изследванията са ориентирани към емпирично базирани проучвания, които дават информация за психосоциалните фактори, свързани с проблемното и патологично хазартно поведение в юношеска възраст. Познаването на тези фактори насочва специалистите към специфични стратегии за превенция, контрол, консултиране и лечение на юношите в най-ранен стадий. В научната литература се извеждат рискови фактори като: достъпност на хазартните игри, липса на специфични мерки за защита на рисковите групи, опит на друг член от семейството, пермисивни нагласи към хазарта, еднократна печалба, внезапно придобиване на пари, бедност, употреба на алкохол или друго психоактивно вещество, смърт на близък, развод, болест, разочарование от работата, трудности във взаимоотношенията, ниска самооценка, импулсивност, търсене на усещания и др. (Petrov et al., 2016; Derevensky & Gupta, 2005; Gainsbury, 2012; Wilcox, 2014).

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ
ПРОЕКТ:

„ПСИХОСОЦИАЛНИ
ФАКТОРИ, СВЪРЗАНИ С
ХАЗАРТНО ПОВЕДЕНИЕ“

РЪКОВОДИТЕЛ:
ДОЦ. Д-Р ДАНИЕЛ ЛЮДМИЛОВ
ПЕТРОВ

ДОГОВОР № 80-10-166

СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ПРОЕКТА: АПРИЛ-ДЕКЕМВРИ
2017

ОБЩА СТОЙНОСТ:
4039 ЛВ.

Въз основа на събраните данни от пилотно изследване върху извадка от 126 изследвани лица между 19 до 23 годишна възраст, статистическите и психометричните анализи е съставена нова тестова карта, ориентирана към отграничаване на доминиращите причини и мотиви за включване в хазартни игри при юноши между 16 и 19 годишна възраст от региона на Враца и Видин.

Проведено е анкетно проучване сред ученици от гр. Видин и гр. Враца върху извадка от 230 участника между 14 до 19 годишна възраст. Респондентите попълниха въпросника на хартиен носител, доброволно и без ограничение във времето за изпълнение. Изследваните лица бяха запознати предварително с научно-изследователския и анонимен характер на проучването. Средната възраст на учениците е 16,6 години, като най-голямата част от изследваните лица са на 17 години.

С финансовата подкрепа на проекта част от резултатите от проведеното проучване са представени с постер на английски език на Третата международна конференция по детско-юношеска психология на здравето в гр. Севиля, Испания, от 16 до 19 ноември 2017 г.- ADOLESCENTS' GAMBLING MOTIVATION AND BEHAVIOUR.

Останалата част резултатите са представени на две международни конференции, проведени в България и публикувани в сборници:

- ✓ МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД СЪВРЕМЕННАТА ПСИХОЛОГИЯ“, СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“, 2-4 юни 2017 г. Доклад, публикуван в сборник: „Психосоциални детерминанти на хазартното поведение в юношеска възраст“, 12 с. <http://press-su.com/katalog-na-izdaniyata/elektronni-izdaniya/1094-predizvikelstva-i-perspektivi-pred-savremennata-psihologiya.html>
- ✓ ОСМИ КОНГРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО НА ПСИХОЛОЗИТЕ В БЪЛГАРИЯ. Доклад, публикуван в сборник: „Мотивационни предиктори на избора на хазартни игри в юношеска възраст, 10 с.

Практическо приложение на резултатите от изследването:

Методологията и резултатите от проучването са интегрирани в лекционни и семинарни курсове за обучение на студенти в магистърска програма по Психология на здравето в СУ „Св. Кл. Охридски“. Методологията и резултатите от проучването са представени пред широка научна аудитория

Обосновка на извършените разходи по проекта:

Средствата, изразходвани от бюджета на проекта, бяха направени за разпространение на резултатите за командировка за Третата международна конференция по детско-юношеска психология на здравето в гр. Севиля, Испания, от 16 до 19 ноември 2017 г., на която беше представен постер на английски език: ADOLESCENTS' GAMBLING MOTIVATION AND BEHAVIOUR

Обобщение на постигнатите научни резултати от проекта

Резултатите от проведеното проучване показват, че по-голямата част от изследваните лица участват в хазартни игри с относително малки суми пари. Този резултат е интерпретиран от гледна точка на ограничения финансов ресурс, с който юношите разполагат. Може да се каже, че значителен дял от респондентите между 16 и 19 годишна възраст от Видин и Враца, играят хазарт, въпреки съществуващото законово ограничение за участие на малолетни и непълнолетни в този тип игри. Най-предпочитаната форма на хазарт сред изследваната извадка е закупуването на лотарийни билети за изтриване, следвана от участието в тиражи на спортния тотализатор - участието в лотарии, залагането на ези-тура, залагането на спортни състезания и залагането на карти. Приблизително половината от респондентите заявяват, че член на семейството им играе хазарт. Проведеното проучване позволи да се изведат някои основни тенденции за хазартното поведение при юношите от Враца и Видин. То не претендира за представителност, но дава възможност за последващи изследвания, които да допринесат за по-ясното разграничаване на проблема и търсене на успешни стратегии за предпазване на младите хора от зависимост. Направените анализи и изводите от тях дават възможност за създаване на програми за обучение сред учениците, които могат да повишат хазартната им култура и да допринесат за превенция на младите хора от хазартна зависимост.

ADOLESCENTS' GAMBLING MOTIVATION AND BEHAVIOUR

Petrov, D., Karabeliova, S., Ivanova, E., Vasilev, Y.
SOFIA UNIVERSITY "ST. KLIMENT OHRIDSKI", Sofia, Bulgaria

Background

Adolescents are particularly prone to gambling problems in a context where age-related risk factors are combined with low income, unemployment, massive advertisement and celebrity marketing campaigns. Identification of behavioural patterns and leading motives for gambling is of particular significance for the development and implementation of optimally targeted prevention programmes in schools.

Objectives

- Studying the prevalence and patterns of adolescent gambling behaviour in Bulgaria's poorest North-Western Region.
- Exploring the role of motivation for gambling in adolescence.

Participants

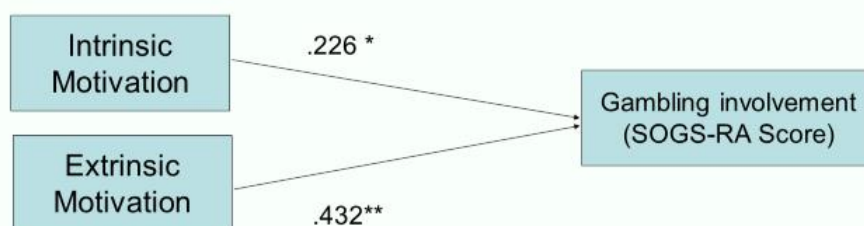
- 230 students, ages: 14-19 years ($\bar{x}=16.6$), cities of Vidin and Vratsa
- Gender: M (60.4 %), F (31.3%), undefined (8.1 %).

Method

- South Oaks Gambling Screen-Revised Adolescent (SOGS-RA, Winters, Stinchfield, Fulkerson, 1993)
- The Gambling Motivation scale (GMS, Chantal, Vallerand, & Vallières, 1994; Petrov, Karabeliova, Vasilev, 2016)

Results

- Only 2.2% of the students hadn't gambled at all in the last 12 months.
- At risk gamblers represented 15.4% of the sample, while 15.9% were classified as problem gamblers.
- The risk of problematic gambling behaviour was higher for boys, senior students, those from low-income households and those reporting that either of their parents gambled too much.
- Students participated with low amounts of money.
- The most common gambling activities among students were scratch cards (80.3%), lottery games (62.4%), flipping coins for money (56.5%), sports betting (43.9%) and card games (34.9%).
- Almost half of the sample reported parent's gambling.
- A multiple regression was conducted to examine whether different levels of motivation predicted the severity of gambling involvement. It was found that individuals who were higher in extrinsic motivation spent more money, showed greater gambling involvement and frequency, than intrinsically motivated participants ($F(2, 208)=69.19, p<.001, R^2=.394$).

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed); * Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed);

Figure 1. Motivational Predictors of Gambling Involvement

Conclusions

The study provided data on the prevalence rates and motivational correlates of gambling involvement among Bulgarian adolescents. Students who gambled for the reason of coping with negative emotional states, for the purpose of socializing, or in hopes of becoming rich were more susceptible to developing problems with gambling, than self-determined students who participated for experience stimulation, interest, and enjoyment. These findings support a link between different types of motivation and adolescent gambling behaviour and were integrated in evidence-based prevention program for the target population.

References:

- Chantal, Y., Vallerand, R.J., & Vallières, E.F. (1994). Construction et validation de l'Échelle de motivation relative aux jeux de hasard et d'argent. *Loisir & Société*, 17, 189-212.
- Petrov, D., Karabeliova, S., Vasilev, Y. (2016). Personality, negative emotional states and self-determination of gambling involvement. *The European Health Psychologist*, vol. 18, p. 996.
- Winters, K. C., Stinchfield, R. D., & Fulkerson, J. (1993). Patterns and characteristics of adolescent gambling. *Journal of Gambling Studies*, 4, 371-386.

